

Atbilžu burtnīca

Saturs

Ziemeļu Ledus okeāns

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10

Vidusjūra

1	2	3	4	5
11	12	13	14	15

Baltijas jūra

1	2	3	4	5
16	17	18	19	20

Melnā jūra

1	2	3	4	5
21	22	23	24	25

Atlantijas okeāns
Lamanšs / Ziemeļjūra

1	2	3	4	5
26	27	28	29	30

••• le v a d s •••

Šajā bukletā atradīsi vārdnīcu un iznākumus lēmumiem, ko tava komanda pieņem spēles laikā.

Katru reizi, kad komanda izvēlas kādu iespēju no uzdevumu kārts, iznākumu vari atrast šajā bukletā. Apskati lappuses numuru uz kārts un atver atbilstošo lappusi. Pēc tam atrodi savu lēmumu un noskaidro, cik punktu ieguvi vai zaudēji katrā no četriem balstiem:

 Bioloģiskā daudzveidība (zivs)	 Sociālais taisnīgums (svari)
 Ekonomika (maks)	 Veselība (sirds)

Uz spēles laukuma pārvieto savus kauliņus pa balstiem uz augšu vai leju atbilstoši parādītajiem punktiem.

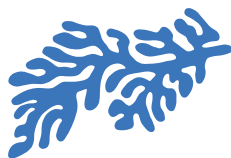
Katram iznākumam ir īss skaidrojums — veltiet brīdi, lai to izlasītu kopā ar komandu. Tas palīdzēs saprast jūsu izvēles ietekmi un plānot nākamās gājienus.

Iznākumus skaties tikai pēc tam, kad esat pieņēmuši lēmumu — bez šmaukšanās! (Ja vien tavam varonim nav īpašas spējas, kas to atļauj...)

Ja uz kārts redzi treknrakstā izceltu vārdu, tā skaidrojumu atradīsi vārdnīcā. Nolasi to skaļi, lai visa komanda uzzina, ko tas nozīmē.

Skaidrojumi

Atrodi zemāk treknrakstā

izcelto vārdu skaidrojumus:

Alģu ziedēšana (jeb alģu

uzplaukums): Strauja un plaša alģu savairošanās, kas notiek, kad ūdenī nonāk pārāk daudz barības vielu, piemēram, mēslojuma. Šāda ziedēšana var padarīt ūdeni zaļu, patērēt skābekli un dažkārt izdalīt kaitīgus toksīnus.

Akvakultūra: Saukta arī

par zivju audzēšanu — akvakultūra ir zivju, gliemju vai jūras augu, piemēram, alģu, audzēšana tvertnēs vai norobežotās vietās jūrā. To izmanto, lai iegūtu jūras veltes, nesaņemoties tikai uz savvaļas zivīm.

Balasta ūdens: Balasta

ūdens ir jūras ūdens, ko kuģis iesūknē, lai kuģošanas laikā saglabātu drošus darbības apstākļus. Tas palīdz uzlabot kuģa stabilitāti un vadāmību, kompensējot kravas svārstības.

Bioapaugums: Tas notiek, kad mazi augi, dzīvnieki vai mikroorganismi (piemēram, jūras ēdes vai alģes) pielīp pie kuģiem, bojām vai citām zemūdens virsmām. Tas var bojāt aprīkojumu un veicināt

invazīvo sugu izplatīšanos no vienas vietas uz citu.

Piezveja: Jūras dzīvnieki, kas tiek noķerti nejauši, kad zvejnieki mēģina noķert ko citu. Tie var būt delfīni, bruņurupuči, mazuļi vai citas nevēlamas sugas. Piezvejas samazināšana palīdz aizsargāt jūras dzīvību.

Karbonāts: Dabiska

ķīmiska viela, kas sastopama gliemežvākos, koraļļos un iežos. Daudzi jūras dzīvnieki to izmanto, lai veidotu savas čaulas un skeletus. Tas rodas, oglekļa dioksīdam (CO₂) sajaucoties ar okeāna ūdeni.

Pilsoņu zinātne: Tā ir,

kad iedzīvotāji vāc vai pēta informāciju un rīkojas kopīgi. Tas var būt, piemēram, putnu skaitīšana, nokrišņu mērīšana, plastmasas savākšana pludmalēs vai medūzu novērojumu pierakstīšana.

CO₂: Gāze, kas dabiski

sastopama. Tā ir bezkrāsaina un bez smaržas. Augiem tā vajadzīga augšanai, taču pārāk daudz CO₂ gaisā aiztur siltumu un izraisa klimata pārmaiņas. Daļu no tā

uzņem arī okeāns, kas var mainīt ūdens ķīmiskās īpašības.

Ekosistēmu pakalpojumi:

Ieguvumi, ko daba mums sniedz bez maksas, piemēram, tīrs gaiss un ūdens, auglīga augsne, zivis pārtikai un aizsardzība pret plūdiem. Mitrāji, meži un okeāni sniedz vērtīgus pakalpojumus, kas palīdz cilvēkiem un planētai.

Eitifikācija: Tā ir tas, kas

notiek, kad ezeros vai jūrās nonāk pārāk daudz barības vielu (galvenokārt no lauksaimniecības noteces vai notekūdeņiem). Tā izraisa aļģu ziedēšanu, atņem ūdenim skābekli un var nogalināt zivis un citu jūras dzīvību.

Mēslojuma notece: Kad

lauksaimniecībā izmantotā liekā mēslojuma lietus ūdens ieskalo upēs, ezeros vai jūrā. Tas ūdenī var radīt pārāk daudz barības vielu, kas liek aļģēm augt pārāk ātri. Aļģes var aizsegst saules gaismu un patērēt skābekli, kaitējot zivīm un citiem dzīvniekiem.

Zivju audzētava: Vieta, kur

zivis vai gliemji tiek pavairoti un audzēti, līdz tie ir pietiekami spēcīgi, lai izdzīvotu savvaļā vai zivju audzētavās. Zivju audzētavas palīdz uzturēt zivju populācijas un akvakultūras uzņēmumus.

Jods: Minerālviela, kas

cilvēka ķermenim nepieciešama nelielā

daudzumā, lai saglabātu veselību. Tā palīdz ķermenim ražot svarīgus hormonus un bieži sastopama jūras veltēs, piena produktos un jodētā sāļi.

Moratorijs: Pagaidu

darbības pārtraukums, bieži lai aizsargātu dabu vai dotu laiku problēmas izpētei. Piemēram, zvejas moratorijs nozīmē, ka kādu laiku nevienam nav atļauts zvejot noteiktu sugu, lai populācija var atjaunoties.

Selektīvi zvejas rīki:

Zvejas rīki vai tīkli, kas veidoti tā, lai noķertu tikai noteiktas zivju sugas vai izmērus. Tas palīdz aizsargāt mazuļus un citus jūras dzīvniekus, kurus nav paredzēts ķert, padarot zveju ilgtspējīgāku.

Vairogdziedzeris: Neliels dziedzeris

kaklā, kas ražo hormonus, lai kontrolētu ķermeņa enerģiju, augšanu un vielmaiņu (kā ķermenis izmanto pārtiku enerģijai). Lai tas darbotos pareizi, tam nepieciešams jods.

Zoonoze (jeb zoonotiskā slimība): Slimības, kas var izplatīties starp dzīvniekiem un cilvēkiem. Dažas no tām var rasties, ēdot nedrošas jūras veltes vai saskaroties ar slimiem dzīvniekiem. To uzraudzība palīdz aizsargāt gan cilvēkus, gan savvaļas dzīvniekus.

1

1 Tu ieguldi ekomarkējumos, lai pārdotu klimatapzinīgiem pircējiem.

+1

Ekomarkējumi veicina ilgtspējīgas zvejas praksi, kas aizsargā okeāna dzīvību.

+1

Vari nopelnīt vairāk, pārdodot ekoapzinīgiem patērētājiem, taču sertifikācija maksā daudz.

-1

Vislielāko labumu var gūt lielie uzņēmumi, jo tie var atļauties sertifikācijas papildu izmaksas.

-

Būtiskas ietekmes uz veselību nav.

2 Tu saglabā degvielas subsīdijas, lai Ziemeļu Ledus okeāna zvejniecība paliktu konkurētspējīga.

-1

Lielāks CO2 izmešu daudzums un pārzveja var kaitēt jūras dzīvniekiem un to dzīvotnēm.

+1

Uzreiz palīdz vietējiem zvejniekiem un aizsargā darbavietas

+1

Atbalsta kopienas, kas Arktikā paļaujas uz zveju.

-1

Lielāks CO2 izmešu daudzums laika gaitā var kaitēt videi un cilvēku veselībai.

3 Tu pakāpeniski izbeidz degvielas subsīdijas un palīdzi pāriet uz tīrākām zvejas tehnoloģijām.

+2

Izmešu un zvejas slodzes samazināšana palīdz aizsargāt okeānu.

-1

Pāreja uz tīrākām tehnoloģijām ir dārga, tāpēc sākumā peļņa var samazināties.

-1

Maziem uzņēmumiem un zvejniekiem var kļāties grūti, ja vien tie nesaņem atbalstu jaunu rīku iegādei.

+1

Tīrāka zveja nozīmē tīrāku gaisu un mazāku vides risku.

1 Tu aizsargā savvaļas laša dzīvotnes un padari zvejas noteikumus stingrākus.

+2

Dzīvotņu aizsardzība palīdz savvaļas laša populācijai augt un atvieglo slodzi upju ekosistēmām.

-1

Stingrāki noteikumi nozīmē mazāk iespēju zvejojot šo vērtīgo sugu, kas ir Arktikas ekonomikas pamats.

-1

Mazie vai tradicionālie zvejnieki var zaudēt vairāk nekā lielle uzņēmumi.

+1

Tas laika gaitā saglabā piekļuvi populāram un veselīgam savvaļas jūras velšu avotam.

2 Tu palielini zvejas kvotas, kamēr savvaļas laša vēl ir pietiekami.

+2

Vairāk zvejas paātrina savvaļas laša izžušanu un rada lielāku slodzi ekosistēmām.

+1

Labi zvejas biznesam — pagaidām.

-2

Īstermiņa ieguvumi var kaitēt to kopienu nākotnei, kuras ir atkarīgas no laša.

-1

Savvaļas lasi nākotnē var kļūt grūtāk atrodam, lai gan tas ir veselīgs pārtikas avots.

3 Tu ieguldi laša audzētavās un upju atjaunošanā, lai palīdzētu laša populācijām augt.

+1

Zivju audzētavas un upju atjaunošana palīdz savvaļas lasim, taču var ietekmēt tā ģenētisko daudzveidību, ja netiek labi pārvaldīta.

+1

Tas rada vietējas darbavietas un ilgtermiņā atbalsta zveju.

+1

Tas palīdz kopienām, kas atkarīgas no laša, saglabāt tam piekļuvi laika gaitā.

+1

Upju veselība uzlabo ūdens kvalitāti un samazina parazītu slodzi.

1 Tu pielāgo zvejas noteikumus un kvotas, lai zvejotu jaunas zivju sugas.

+1

Atbildīga jaunu sugu zveja aizsargā vietējās sugas un saglabā līdzsvaru ekosistēmā.

+2

Jauni zivju veidi rada jaunu biznesu un atbalsta zvejas darbavietas.

+1

Palīdz no zvejas atkarīgām kopienām atrast jaunus ienākumus, mainoties zivju populācijām.

+1

Vairāk jūras velšu izvēles var uzlabot uzturu.

2 Tu koncentrējies uz Arktikas vietējo sugu aizsardzību.

+1

Vietējo sugu aizsardzība saglabā Arktikas ekosistēmu spēciņu.

-1

Zvejas ierobežojumi pagaidām var kaitēt ekonomikai.

-1

Tas var vissmagāk skart tradicionālās zvejnieku kopienas, ja nav papildu atbalsta.

+1

Saglabā pieejamus vietējus, veselīgus pārtikas avotus.

2 Tu mēģini sadarboties ar citām valstīm, lai novērstu pārzveju un konfliktus.

+1

Valstu sadarbība var veicināt atbildīgu zivju krājumu pārvaldību, taču tas var prasīt laiku.

-

Lēnas sarunas un domstarpības var aizkavēt ieguvumus.

+1

Tas neļauj lielākām valstīm vai flotēm dominēt un nodrošina taisnīgumu.

+1

Labā sadarbība var saglabāt drošu un stabilu jūras velšu pieejamību visiem.

1 Tu ievies stingrus bioapauguma un balasta ūdens noteikumus Arktikas ūdeņos.

+2

Stingri noteikumi aptur kaitīgo sugu izplatīšanos un aizsargā vietējo savvaļas dzīvi.

-1

Jauni noteikumi prasa vairāk laika, darbinieku un aprīkojuma, palēninot ekonomikas izaugsmi.

+1

Aizsargā dzīvesveidu kopienām, kuru pārtika un kultūra ir atkarīga no vietējām sugām.

+1

Tas samazina pārtikas piesārņojuma un tādu slimību risku, kas var izplatīties no dzīvniekiem uz cilvēkiem (zoonoze).

2 Tu ļauj kuģiem turpināt darbību bez papildu noteikumiem par invazīvajām sugām.

-2

Vairāk invazīvo sugu var kaitēt Arktikas savvaļas dzīvniekiem un ekosistēmām.

+1

Kuģniecība strauji aug un nes naudu, taču ilgtermiņa kaitējums zvejniecībai un ekosistēmai vēlāk var izmaksāt dārgāk.

-1

Tas kaitē kopienām, kuru izdzīvošana un tradīcijas ir atkarīgas no vietējām sugām.

-2

Slimības un piesārņojums no invazīvajām sugām var radīt nopietnu veselības risku, tostarp zoonozi.

3 Tu liec kuģiem notīrīt korpusus, pirms tie ienāk Arktikas ūdeņos.

+1

Kuģu korpusu tīrīšana palīdz apturēt invazīvo sugu izplatīšanos.

+1

Šī iespēja ir lētāka nekā pilnīgs regulējums un ļauj uzņēmumiem darboties ar mazāku kavēšanos.

+1

Tas līdzsvaro vietējo kopienu un kuģniecības nozares vajadzības.

+1

Tas samazina inficēšanās risku no dzīvnieka uz cilvēku (zoonoze) un saglabā piekļuvi veselīgiem jūras velšu avotiem.

1 Tu ieguldi akvakultūras sistēmās, kas spēj izturēt siltāku ūdeni.

+1

Noturīgākas audzēšanas sistēmas palīdz aizsargāt savvaļas zivis un samazina no audzētavām izbēgušo zivju ietekmi uz savvaļu.

+2

Agrīnas investīcijas saglabā zivju audzēšanu ienesīgu un konkurētspējīgu.

+1

Tas atbalsta darbavietas un kopienas, kas atkarīgas no zivju audzēšanas.

+1

Veselīgākas audzētavas nozīmē mazāk parazītu un drošākas zivis ēšanai.

2 Tu palēnini akvakultūras paplašināšanos, lai aizsargātu vidi.

+2

Izaugsmes palēnināšana dod ekosistēmām atelpu un palīdz aizsargāt savvaļas sugas.

-1

Mazāk audzēšanas pagaidām nozīmē mazāku peļņu un biznesa izaugsmi.

-1

Tas var novest pie darbavietu zaudēšanas apgabalos, kas paļaujas uz zivju audzēšanu.

+1

Mazāk zivju audzētavās nozīmē mazāk slimību un mazāku antibiotiku nepieciešamību.

3 Tu finansē pētījumus, lai uzraudzītu klimata ietekmi un pielāgotu akvakultūras praksi.

+1

Pētījumi palīdz nākotnē labāk pārvaldīt audzētavas.

+1

Tas palīdz nozarei ilgtermiņā palikt spēcīgai, pat ja tagad izmaksā vairāk.

+1

Tas dod audzētājiem līdzekļus, lai turpinātu darbu, klimatam mainoties.

+1

Labāka informācija nozīmē drošākas zivis un mazāku veselības risku.

Vidusjūra

1

1 Tu uzsāc kampaņu, lai mudinātu cilvēkus ēst lauvzivis.

+1

Lauvzivju ēšana palīdz samazināt to skaitu un aizsargā vietējās zivis.

+1

Tas paver jaunus tirgus zvejniekiem un restorāniem, lai gan lauvzivju droša pagatavošana prasa prasmi.

+1

Tas nes ienākumus maza mēroga zvejniekiem un piekrastes kopienām.

+1

Lauzivis ir ar zemu tauku saturu un var būt veselīga, cenas ziņā pieejama pārtika.

2 Tu izveido pilsoņu zinātnes un nirēju programmas, lai izsekotu un izņemtu lauvzivis galvenajos apgabalos.

+2

Mērķtiecīga izņemšana jutīgos apgabalos aizsargā galvenās vietējās sugas.

-1

Brīvprātīgo apmācība un organizēšana maksā naudu bez tiešas peļņas.

+1

Tas iesaista vietējos iedzīvotājus un vairo izpratni.

-1

Pastāv risks tikt sadzeltam, ja cilvēki nav pareizi apmācīti.

3 Tu finansē pētījumus, lai noskaidrotu, vai jauni plēsēji varētu palīdzēt tos ierobežot.

-1

Jaunu sugu ieviešana var kaitēt vietējām sugām.

-1

Pētījumi prasa laiku un neatmaksājas uzreiz.

-

Pagaidām skaidras ietekmes nav — jebkādi ieguvumi būtu vēlāk.

-

Šajā posmā būtiskas ietekmes uz veselību nav.

1 Tu popularizē zilo krabju zveju un tirgo tos kā vietēju jūras velšu delikatesi.

+1

Zilo krabju ķeršana palīdz aizsargāt vietējās sugas un ekosistēmas.

+2

Pieprasījums pēc zilajiem krabjiem pieaug, radot jaunu biznesu zvejniekiem un restorāniem.

+1

Tas rada darbavietas un samazina rīku bojājumus, lai gan ne visi gūst vienādu labumu.

+1

Tā ir lēta, veselīga jūras velšu izvēle ar augstu olbaltumvielu un veselīgo tauku saturu.

2 Tu ieguldi liela mēroga izņemšanas pasākumos un izsekošanas programmās.

+2

Šī ir labākā iespēja vietējo sugu aizsardzībai un līdzsvara atjaunošanai.

-1

Atlikušās medūzas turpina dzelt peldētājus.

+2

Tas palīdz zvejniekiem turpināt zvejojot vietējās sugas, no kurām tie ir atkarīgi, un samazina rīku zudumus.

-

Tūlītējas ietekmes uz veselību nav.

3 Tu nedari neko un ceri, ka daba pati atradīs līdzsvaru.

-2

Ļaujot krabjiem izplatīties, situācija vietējām sugām pasliktinās.

-1

Zvejas rīki tiek bojāti, un tradicionālo lomu kļūst grūtāk atrast.

-1

Ienākumu zudums vismagāk skar maza mēroga zvejniekus.

-1

Traucētas piegādes ķēdes samazina jūras velšu kvalitāti un pārtikas drošību.

1 Tu pieprasi DNS testēšanu un digitālo izsekošanu visiem jūras velšu produktiem.

+2

DNS testēšana nodrošina, ka jūras veltes tiek pareizi identificētas, un palīdz apturēt nelegālu vai apdraudētu zivju tirdzniecību.

-1

Jaunās tehnoloģijas un testēšana pārdevējiem sadārdzina lietas.

+2

Tas aizsargā godīgus ražotājus un zvejniekus un palīdz neaizsargātiem pircējiem palikt drošībā.

+1

Tas samazina alerģijas risku un nodrošina, ka cilvēki zina, ko ēd.

2 Tu uzsāc valsts mēroga kampaņu, lai palīdzētu cilvēkiem atpazīt sezonālās, vietējās zivis.

+1

Vietējo un sezonālo zivju popularizēšana atbalsta atbildīgu zveju un novērš pārzveju.

-1

Lielas kampaņas maksā naudu un nenes peļņu uzreiz.

+1

Tas palīdz maziem zvejniekiem pārdot savu lomu un konkurēt ar lielākiem pārdevējiem.

+1

Tas mudina cilvēkus izdarīt drošāku, veselīgāku jūras velšu izvēli.

3 Tu izveido uzticamu marķējumu "Mediterranean Verified" izsekojamām jūras veltēm.

+1

Marķējums veicina atbildīgu ieguvu un skaidru marķēšanu, samazinot nelegālu un neilgtspējīgu praksi.

+1

Tā uzturēšana nedaudz maksā, taču palielina sertificētu jūras velšu vērtību.

+1

Marķējums vairo uzticēšanos un atalgo zvejniekus, kas ievēro noteikumus.

+1

Tas padara jūras veltes drošākas ēšanai, uzlabojot izsekojamību un caurskatāmību.

1 Tu ievies stingras zvejas kvotas un sezonālus aizliegumus.

+2

Jūras velšu krājumi atjaunojas, palīdzot līdzsvarot jūras ekosistēmas.

-1

Zvejnieki īstermiņā nopelna mazāk, taču var gūt labumu vēlāk, ja krājumi atjaunojas.

-2

Bez atbalsta visvairāk zaudē maza mēroga zvejnieki.

-

Tūlītējas ietekmes uz veselību nav.

2 Tu popularizē vietējo sugu ilgtspējīgu akvakultūru.

+1

Veikta ilgtspējīgi, tā mazina slodzi savvaļas zivīm, īpaši, ja audzē tikai vietējās sugas.

+2

Tas veicina vietējas darbavietas un pārtikas ražošanu, samazinot atkarību no importa.

-

Jaunas darbavietas dažiem palīdz, taču citiem, piemēram, maziem zvejniekiem, var kļāties grūti.

+1

Lai gan uzturvērtība atšķiras no savvaļas zivīm, šis risinājums nodrošina pārtikas drošību.

3 Tu uzsāc jūras velšu mantojuma programmu, lai atbalstītu radošumu un ilgtspēju kulinārijas nozarē.

+1

Mazāks pieprasījums pēc pārzvejotām sugām palīdz aizsargāt jūru.

+2

Tas atbalsta vietējos restorānus un tūrisma ar svaigu kulinārijas identitāti, piesaistot starptautisku uzmanību.

+1

Tas godina kultūras tradīcijas un mazos ēdināšanas un tūrisma uzņēmumus, taču neatbalsta vietējos zvejniekus.

+1

Tas veicina daudzveidīgu, ilgtspējīgu uzturu, pagarinot mūžu.

1 Tu izveido jūras klimata patvērumus un zvejas aizlieguma zonas.

+2

Tas aizsargā neaizsargātās sugas un dod jūras dzīvībai iespēju pielāgoties sasilšanai.

-1

Zvejnieki sākumā var zaudēt piekļuvi dažiem apgabaliem, taču krājumi laika gaitā var atjaunoties.

-2

Mazie zvejnieki cieš visvairāk, ja vien nesaņem atbalstu.

+1

Koraļļu, planktona un mīdiju aizsardzība palīdz saglabāt jūras velšu krājumus stabilus un uzturvielām bagātus.

2 Tu atbalsti pētniecību un pielāgošanos skartajām zvejniecībām un akvakultūrai.

+1

Pētījumu rezultāti samazina slodzi savvaļas dzīvniekiem.

-1

Pētniecība prasa naudu, taču ieguvumi nav tūlītēji.

+1

Tas dod maziem uzņēmumiem iespēju pielāgoties klimata pārmaiņām.

-

Tūlītējas ietekmes uz veselību nav.

3 Tu uzsāc Vidusjūras klimata rīcības paktu jūras labā.

+2

Starptautiska sadarbība var palīdzēt aizsargāt sugas un dzīvotnes visā Vidusjūrā.

+1

Kopīgi noteikumi un rīcības plāni var atbalstīt ilgtermiņa zvejniecību un tūrismu.

+1

Tas veicina valstu savstarpējo sadarbību un dod mazākām kopienām iespēju rīkoties.

+1

Labāka reģionālā plānošana var nodrošināt tīras, veselīgas jūras veltes ikvienam.

Baltijas jūra

1

1 Tu ievies stingrus noteikumus, lai ierobežotu noteici no lauksaimniecības un pilsētām.

+1

Tas uzlabo ūdens kvalitāti un palīdz aizsargāt jūras ekosistēmas.

-1

Tas rada lielākas izmaksas lauksaimniekiem un pilsētām sistēmu uzlabošanai.

-1

Mazākām saimniecībām un pašvaldībām jauno noteikumu izpilde var būt grūtāka.

+1

Mazāks toksiskais piesārņojums piekrastes rajonos samazina nopietnu veselības problēmu risku, jo īpaši neiroloģisku slimību.

2 Tu modernizē notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, lai samazinātu izplūdi.

+1

Tas samazina vienu no galvenajiem piesārņojuma avotiem, palīdzot ekosistēmām atjaunoties.

-

Sākumā tas ir dārgi, taču ilgtermiņā ietaupa naudu, novēršot veselības problēmas un kaitējumu videi.

+1

Tas nodrošina tīra ūdens pieejamību visiem un palīdz aizsargāt kopienas.

+1

Labāka ūdens kvalitāte uzlabo sabiedrības veselību, tostarp garīgo veselību.

3 Tu uzsāc izpratnes kampaņu ar atlīdzībām, lai mudinātu visus brīvprātīgi samazināt piesārņojumu.

-1

Jūras dzīvība turpina ciest, ja progress ir pārāk lēns vai nevienmērīgs

-

Tiešas ietekmes nav

+1

Tas veicina kopīgu rīcību, nevienu nesodot.

-1

Ja rīcība ir pārāk lēna, toksiskās vielas paliek ūdenī un turpina apdraudēt cilvēkus.

1 Tu ievies sezonālus vai teritoriālus zvejas ierobežojumus trokšņainajās zonās.

+1

Silķes klusākos apgabalos var labāk atpūsties un vairoties, palīdzot to skaitam atkal augt.

-

Mazāka zveja dažviet samazina īstermiņa iegējumus, taču palīdz nodrošināt silķu pieejamību nākotnē.

+1

Tas palīdz aizsargāt kultūras tradīcijas un nodrošina vietējiem zvejniekiem un kopienām ilgtermiņa piekļuvi silķēm.

+1

Mazāk stresa pieredzējušas zivis ir uzturvielām bagātākas. Tas arī saglabā šo veselīgo vietējo pārtikas avotu nākamajām paaudzēm.

2 Tu veicini klusāku dzinēju un aprīkojuma izmantošanu zvejā un kuģniecībā.

+2

Ar mazāku troksni silķes dzīvo drošākā, mierīgākā vidē un var plaukt.

+1

Jaunās klusās tehnoloģijas palīdz modernizēt zvejniecības un kuģniecības nozares un saglabāt tās konkurētspējīgas.

-1

Dažiem maza mēroga zvejniekiem var būt grūti atļauties jaunas klusās laivas vai aprīkojumu.

+1

Veselīgākas silķes nozīmē labāku uzturvērtību cilvēkiem, kuri tās ēd.

3 Tu mudini cilvēkus patērēt daudzveidīgākas jūras veltes, lai tie mazāk paļautos uz silķēm.

+1

Slodzes mazināšana silķēm palīdz aizsargāt jūras dzīvības līdzsvaru, pat ja troksnis joprojām ir problēma.

+2

Vairāk jūras velšu veidu nozīmē vairāk biznesa iespēju zvejniekiem, restorāniem un pārtikas tirgiem.

+1

Maza mēroga zvejnieki var dažādot ienākumus, zvejojot citas sugas.

+1

Plašāks jūras velšu klāsts var nozīmēt labāku uzturu.

1 Tu ieguldi aļģu izņemšanā un skābekļa palielināšanā, lai novērstu mirušās zonas.

+1

Vairāk skābekļa ūdenī palīdz zivīm un jūras dzīvniekiem dzīvot un augt.

-1

Šie projekti maksā daudz un nenovērš problēmu tās avotā.

+1

Tas palīdz zvejniekiem un piekrastes kopienām, atgriežot zivis un ierobežojot aļģu radītos bojājumus laivām un aprīkojumam.

+1

Tīrāks ūdens nozīmē mazāk toksīnu un labākas jūras veltes un peldēšanās apstākļus.

2 Tu popularizē ilgtspējīgu lauksaimniecību uz sauszemes, lai ierobežotu mēslojuma noteci.

+2

Piesārņojuma apturēšana avotā saglabā jūru veselīgāku un aizsargā piekrastes un jūras ekosistēmas.

-1

Lauksaimniekiem vajadzīgs finansiāls atbalsts un laiks, lai mainītu savu darbību.

-1

Maza mēroga lauksaimniekiem pielāgoties ir grūtāk.

+1

Veselīgāks ūdens, pārtika un vide palīdz cilvēkiem justies labāk un drošāk.

3 Tu atbalsti piekrastes mitrāju atjaunošanu kā filtrus starp sauszemi un jūru.

+2

Mitrāji darbojas kā dabiski filtri, uzsūcot liekās barības vielas, un ir arī bagātīgas dzīvotnes zivīm, putniem un bezmugurkaulniekiem.

-

Mitrāju atjaunošana maksā daudz, taču tā var arī nest jaunus ienākumus, piemēram, ar dabas tūrisma.

+1

Ar mitrāju ekosistēmu pakalpojumiem palīdz gan piekrastes, gan iekšzemes kopienām.

+1

Mazāk aļģu nozīmē tīrāku ūdeni un mazāku risku cilvēku veselībai.

1 Tu ievies stingrākus zvejas noteikumus, lai zivju populācijas var atjaunoties.

+2

Tas dod zivju krājumiem un dzīvotnēm laiku atjaunoties un kļūt spēcīgākiem.

+1

Zvejnieki kādu laiku var nopelnīt mazāk, taču tas palīdz nodrošināt zvejas darbavietas nākotnē.

+1

Tas atbalsta labāku nākotni zvejniekiem, mudinot tos zvejot daudzveidīgākas sugas un palīdzot mazākiem zvejas uzņēmumiem.

-

Tiešas ietekmes nav.

2 Tu uzsāc liela mēroga dzīvotņu atjaunošanas projektus galvenajos apgabalos.

+2

Palīdz apgabaliem, kur zivīm jāvairojas un jāaug, veicinot jūras dzīvības atgriešanos.

-1

Tā uzsākšana un uzturēšana ir dārga, un paiet laiks, līdz parādās rezultāti.

-

Pārsvārā neitrāli, ja vien netiek iesaistītas vietējās kopienas vai tās negūst darbu no šī darba.

+1

Veselīgāka jūra laika gaitā nozīmē labākas kvalitātes jūras veltes.

2 Tu popularizē selektīvus zvejas rīkus, kas ir drošāki dabai, bet joprojām ļauj zvejot.

+1

Jaunie rīki aizsargā jūras dibenu un ļauj izvairīties no netīšas sugu noķeršanas.

+1

Zvejnieki var turpināt darbu un noķert augstākas kvalitātes produkciju, taču jaunie rīki maksā naudu.

-1

Mazie zvejnieki var nespēt atļauties šos rīkus vai tiem vajadzīga apmācība to lietošanai.

-

Tiešas ietekmes uz veselību nav.

1 Tu pastiprini kontroli un sodus par neregistrētu zveju.

+1

Tas aizsargā zivis, nodrošinot, ka mazāk to tiek noķerts bez reģistrācijas.

-1

Stingri noteikumi sākumā var apgrūtināt zveju un to ieviešana izmaksā daudz.

+1

Taisnīgi pret zvejniekiem, kas jau ievēro noteikumus.

+1

Labāka izsekojamība nozīmē drošākas jūras veltes un mazāku iespēju apēst nepareizi marķētu zivi (kas var būt bīstami alerģijas gadījumā).

2 Tu sadarbojies ar zvejniekiem, lai vāktu labākus datus, un piedāvā atlīdzības par lomu reģistrēšanu.

-1

Ja ne visi zvejnieki brīvprātīgi ievēros plānu, tas var nedarboties pietiekami labi.

+1

Zvejnieki var turpināt darbu un sākt veidot labākus reģistrēšanas ieradumus.

+1

Tas vairo uzticēšanos, kopīgu atbildību un piederības sajūtu piekrastes kopienās.

-

Tiešas ietekmes nav.

3 Tu izmanto tehnoloģijas, piemēram, kameras un digitālos žurnālus, lai izsekotu, kas tiek noķerts uz laivām.

+2

Sniedz skaidrus reāllaika datus, lai aizsargātu zivju krājumus un samazinātu nelegālu vai kaitīgu zveju.

-1

Sistēmu uzstādīšana un darbināšana ir dārga.

-2

Tas rada bažas par privātumu, jo daži zvejnieki jūtas pastāvīgi novēroti.

-

Tiešas ietekmes nav.

Melnā jūra

1

1 Tu mudini zvejniecības skartajos reģionos izmantot ākus tīklu vietā.

-2

Medūzas turpina savairoties, ietekmējot vietējo sugu vairošanos.

+1

Zveja neapstājas, un zvejnieki saglabā ienākumus, taču ir mazāk zvejājamo sugu, tāpēc jūras velšu cenas pieaug.

-2

Mazie zvejnieki nevar atļauties jaunus rīkus un ir nelabvēlīgā situācijā. Dārgākas jūras veltes apgrūtina zivju iegādi mazturīgām ģimenēm.

-1

Medūzu sadzeldo peldētāju skaits turpina pieaugt.

2 Tu attīsti medūzu ekonomisku izmantošanu, piemēram, pārtikas produktos, farmācijā vai mēslojumā.

+2

Medūzu populācija samazinās, un vietējās sugas var atkal plaukt.

+2

No medūzu produktiem rodas jaunas darbavietas un uzņēmumi.

+2

Tiek radītas vietējas darbavietas, un zvejnieki var atgriezties ierastajā darbā.

+1

Mazāk peldētāju tiek sadzelti. Tirgū parādās jauni uz medūzām balstīti farmācijas produkti.

3 Tu ievies stingrāku kuģu balasta ūdens kontroli, lai novērstu invazīvo medūzu turpmāku ieviešanu.

-1

Tas palēnina problēmu, taču neatrisina jau esošo medūzu jautājumu.

-2

Kuģiem un zvejniekiem rodas kavējumi un vairāk noteikumu, kamēr medūzas joprojām rada problēmas. Jūras velšu cenas pieaug.

-2

Maza mēroga zvejniekiem klājas visgrūtāk. Augstākas jūras velšu cenas ir grūtas mazturīgām ģimenēm.

-

Būtiskas tiešas ietekmes nav.

1 Tu pastiprini kontroli un sodus par nelegālu zveju.

+2

Stingrāka kontrole nozīmē, ka mazāk zivju tiek izzvejots negodīgi, tāpēc sugas var atjaunoties.

-2

Novērošana un patruļas ir dārgas, pat ja tās ilgtermiņā palīdz aizsargāt zivju krājumus.

+1

Godīgi zvejnieki tiek pasargāti no negodīgas konkurences.

+1

Labāka izsekojamība nozīmē drošākas jūras veltes ikvienam.

2 Tu atbalsti legālu zvejas darbību ar stimuliem.

+1

Ilgspējīgas prakses veicināšana palīdz zivju populācijām laika gaitā augt.

-1

Subsīdiju piešķiršana īstermiņā maksā naudu.

+2

Zvejnieki, kas ievēro noteikumus, īpaši maza mēroga, tiek atalgoti un atbalstīti.

+1

Drošāka zvejas prakse palīdz saglabāt jūras veltes tīras un izsekojamas.

3 Tu sadarbojies ar kaimiņvalstīm, lai uzlabotu kontroli.

+1

Sugām migrējot Melnajā jūrā, pārrobežu sadarbība palīdz aizsargāt jūras dzīvniekus.

+1

Patruļu un informācijas kopīga izmantošana ietaupa naudu un padara zvejas ekonomiku stabilāku.

+1

Visi ievēro vienādus noteikumus, kas šķiet taisnīgi un vairo uzticēšanos.

+1

Labāka uzraudzība nozīmē drošākas jūras veltes visā reģionā.

1 Tu ievies stingrākas zvejas kvotas, lai aizsargātu anšovu krājumus.

+1

Anšovu populācijām ir iespēja atjaunoties, kas palīdz arī visai ekosistēmai.

-1

Tā kā anšovu ir mazāk ko zvejojot, zvejnieki īstermiņā zaudē būtisku ienākumu avotu.

+1

Tas aizsargā ilgtermiņa piekļuvi anšoviem, īpaši maziem zvejniekiem.

+1

Mazāks pārzvejas un neregulētu lomu risks nodrošina jūras velšu kvalitāti un patērētājiem ilgtermiņa piekļuvi anšoviem.

2 Tu popularizē alternatīvas sugas, lai samazinātu atkarību no anšoviem.

+1

Slodzes mazināšana anšoviem palīdz līdzsvarot jūras pārtikas sistēmu.

+1

Paveras jauni tirgi citām sugām, piedāvājot jaunas biznesa iespējas.

-1

Dažiem tradicionālajiem anšovu zvejniekiem var būt grūti mainīt savus ieradumus vai aprīkojumu.

+1

Plašāka jūras velšu klāsta ēšana var uzlabot uzturu.

3 Tu ieguldi akvakultūrā kā zvejas papildinājumā.

+1

Zivju audzēšana palīdz samazināt slodzi savvaļas anšovu krājumiem.

+1

Tas rada jaunas darbavietas un nodrošina stabilu anšovu piegādi.

-1

Pāreja uz akvakultūru riskē atstāt novārtā maza mēroga zvejniekus.

-

Tūlītējas ietekmes nav.

1 Tu mudini zvejniekus ķert šo gliemezi, izmantojot selektīvus rīkus, kas nekaitē citiem dzīvniekiem vai jūras dibenam.

+1

Citi jūras dzīvnieki un jūras dibens paliek neskarti, kamēr Rapana venosa populācija samazinās.

+2

Zvejnieki nopelna naudu, pārdodot Rapana kā jaunu jūras velšu produktu.

-1

Mazie zvejnieki var nespēt atļauties īpašos rīkus, kas vajadzīgi, lai iesaistītos.

Būtiskas ietekmes uz veselību nav.

-

2 Tu izvēlies nerīkoties, uzticoties, ka daba vienmēr atrod savu ceļu.

-2

Situācija pasliktinās, novedot vietējās sugas, piemēram, austeres un mīdijas, līdz izmiršanas robežai.

-2

Zvejnieki zaudē ienākumus, izzūdot mīdijām, austerēm un citām skartajām sugām.

-1

Vissmagāk tiek skartas piekrastes kopienas un maza mēroga zvejnieki.

-1

Tā kā pieejams mazāk vietējo jūras velšu, cilvēki ēd mazāk veselīgas jūras pārtikas.

3 Tu veicini jaunu produktu radīšanu, izmantojot jūras gliemezi.

+1

Tas palīdz ierobežot šī jūras gliemeža izplatīšanos un dod vietējām sugām iespēju atjaunoties.

+2

Aug jauna nozare, un Rapana produktus var pat eksportēt.

+1

Jaunie uzņēmumi rada vietējas darbavietas.

+1

Gliemežus izmanto jaunu farmācijas produktu radīšanai.

1 Tu ievies stingrākas zvejas kvotas un uzraudzību.

+2

Tas samazina zvejas slodzi, dodot akmeņplekstēm laiku atjaunoties un palīdzot ekosistēmai saglabāt līdzsvaru.

-1

Zvejnieki, kas paļaujas uz akmeņplekstēm, īstermiņā var nopelnīt mazāk.

-1

Jaunie noteikumi var vissmagāk skart maza mēroga zvejniekus.

+1

Akmeņplekšu krājumu aizsardzība tagad nozīmē, ka cilvēki varēs ēst šo uzturvielām bagāto zivi arī nākotnē.

2 Tu popularizē tādu alternatīvu sugu zveju un patēriņu, kuru krājumi ir veselīgāki.

+1

Mazāka slodze akmeņplekstēm palīdz tām atjaunoties un veicina līdzsvarotāku jūras resursu izmantošanu.

+1

Tas paver jaunus tirgus mazāk pazīstamām zivīm, palīdzot jūras velšu nozarei pielāgoties.

+1

Zvejnieki var turpināt darbu, pārejot uz jaunām sugām, neizsmejot akmeņplekšu krājumus.

+1

Daudzveidīgāks jūras velšu uzturs var uzlabot veselību un uzturu.

3 Tu ieguldi akmeņplekšu audzēšanā, lai samazinātu slodzi savvaļas populācijām.

-1

Ja audzētavas netiek labi pārvaldītas, tās rada riskus, piemēram, piesārņojumu no barības vai izbēgušas audzētas zivis.

+1

Akvakultūra reģionā rada jaunus ienākumus un darbavietas.

-

Audzēšana rada stabilas darbavietas, taču var nedot labumu maza mēroga zvejniekiem.

-1

Pastāv risks, ka jaunās audzētavas tiek slikti pārvaldītas pieredzes trūkuma dēļ. Iespējamās problēmas ietver parazītus vai antibiotiku nepareizu lietošanu.

Atlantijas okeāns / Lamanšs / Ziemeļjūra

1

1 Tu slēdz šīs sugas zveju,
ieviešot moratoriju.

+2

Mencu populācijām ir
vairāk laika augt.

-2

Tas ir liels ienākumu
zaudējums visai jūras
velšu nozarei, ne tikai
zvejniekiem.

-1

Vissmagāk tiek skarti
mazie zvejnieki un
nabadzīgākās ģimenes.

-1

Cilvēki vairs nevar
iegādāties šo lēto,
veselīgo zivi, kas ir
populārs
olbaltumvielu un
veselīgo tauku avots.

2 Tu samazini mencu
zvejas kvotas.

+1

Mencām ir vairāk
iespēju vairoties.

-1

Zvejnieki noķer mazāk
un pagaidām nopelna
nedaudz mazāk.

+1

Tas palīdz aizsargāt
piekļuvi mencām
nākamajām paaudzēm
un maziem
zvejniekiem, kuru
iztika no tā ir atkarīga.

-

Būtiskas ietekmes nav.

3 Tu piešķir subsīdijas
zvejniekiem, lai tie ieviestu rīkus,
kas samazina mencu piezveju.

+1

Mazāk mencu tiek
noķerts kļūdas dēļ.

-

Zvejnieki tērē naudu
rīkiem, taču joprojām
pelna no zvejas.

+1

Tas palīdz
zvejniekiem mainīties,
nezaudējot darbu.

-

Būtiskas ietekmes nav.

1 Tu lūdz audzētājus audzēt brūnaļģes, lai palīdzētu padarīt ūdeni mazāk skābu.

+2

Brūnaļģes samazina CO2 ūdenī, mazinot skābuma ietekmi uz gliemju audzētavām un nodrošinot dzīvotni jūras dzīvniekiem.

+1

Audzētāji var pārdot brūnaļģes un nopelnīt vairāk naudas.

+1

Tas ir lēti un vienkārši, tāpēc to var izmēģināt visas audzētavas, pat mazās.

+1

Brūnaļģes kļūst pieejamas tirgū. Tās ir labs joda avots, kas ir svarīgs vairogdziedzera darbībai.

2 Tu sadarbojies ar zinātniekiem, lai izmēģinātu izturīgākus austeru celmus, kas labāk panes skābu ūdeni.

+1

Austeres paliek izturīgas pat skābā ūdenī.

-

Pāreja maksā naudu, taču vēlāk tā atmaksāsies.

-1

Lielākām audzētavām var būt labāka piekļuve šīm austerēm nekā maziem ražotājiem.

-

Būtiskas ietekmes nav.

3 Tu mudini audzētājus pārbaudīt ūdeni un pievienot dabiskus produktus, piemēram, sasmalcinātas čaulas vai kaļķakmeni, lai koriģētu pH.

+1

Palīdz austeru mazuļiem izdzīvot un augt zivju audzētavās.

-1

Tam nepieciešamais aprīkojums un uzturēšana ir dārgi.

-1

Tikai lielākas audzētavas varētu atļauties šos rīkus bez subsīdijām.

-

Būtiskas ietekmes nav.

1 Tu atstāj visu, kā ir.

-2

CO2 izmeši no transporta veicina klimata pārmaiņas, netieši ietekmējot jūras ekosistēmas.

+1

Atstāt visu, kā ir, ir lētāk.

-1

Vietējie zvejnieki negūst darbu no garneļu lobīšanas.

Būtiskas ietekmes nav.

-

2 Tu palīdzi ierīkot mašīnas garneļu lobīšanai tuvu vietai, kur tās noķertas.

+1

Mazāk transporta nozīmē mazāk CO2 izmešu, kas palīdz palēnināt klimata pārmaiņas.

+2

Mašīnu iegādes izmaksas ātri atsver vietējo darbavietu radīšana, sekmējot vietējo ekonomiku.

-2

Mašīnas samazina cilvēkiem radāmo darbavietu skaitu. Strādnieki Marokā zaudē darbu.

Būtiskas ietekmes nav.

-

3 Tu ieguldi sociālajos kooperatīvos, kur strādnieki lobī garneles ar rokām zvejas zonas tuvumā.

+1

Lobot uz vietas, tas samazina CO2 izmešus no transporta.

-1

Strādnieku algas Eiropā ir augstākas nekā Marokā, tāpēc tas pašam rezultātam izmaksā vairāk.

+1

Palīdz vietējiem iedzīvotājiem iegūt darbu un apgūt prasmes uz vietas, taču strādnieki Marokā zaudē darbu.

-1

Garneles dažām ģimenēm var kļūt pārāk dārgas.

1 Tu krasi samazini naftas un gāzes ieguvu.

+2

Mazāks troksnis un piesārņojums palīdz jūras dzīvniekiem atjaunoties.

-2

Daudzi cilvēki naftas un gāzes nozarē zaudē darbu un naudu.

+1

Tu apliecini stingru apņemšanos aizsargāt dabu un nākamās paaudzes.

+1

Tīrāks okeāns nozīmē labāku veselību, īpaši cilvēkiem piekrastes tuvumā.

2 Tu meklē tās pašas sugas, ko zvejot citās jūrās.

-1

Citas jūras cieš no pārzvejas.

+1

Zveja turpinās un nes naudu jaunās vietās.

-1

Tas kaitē gan vietējām, gan tālākām zvejnieku kopienām.

-2

Naftas un gāzes nozares piesārņojums laika gaitā rada nopietnas sabiedrības veselības problēmas piekrastes kopienās.

3 Tu noslēdz vienošanos ar tuvējām valstīm, lai ierobežotu naftas un gāzes radīto piesārņojumu un troksni.

+1

Jūras dzīvība izjūt mazāku stresu un var nedaudz atjaunoties.

-

Būtiskas ietekmes nav. Operatori paliek aktīvi, kas atsvēr pielāgošanās izmaksas.

+1

Taisnīgi noteikumi palīdz aizsargāt dabu un darbavietas.

-

Būtiskas ietekmes nav.

1 Tu kopīgi aizliedz ķemmišgliemeņu zveju galvenajos vairošanās periodos.

+2

Ķemmišgliemenēm ir laiks augt un vairoties.

-1

Aizlieguma laikā zvejnieki abās valstīs zaudē naudu.

+1

Noteikumi ir vienādi visiem, kas ir taisnīgāk un novērš aizvainojumu starp zvejnieku kopienām.

-

Būtiskas ietekmes nav.

2 Tu ļauj katrai valstij zvejot pēc saviem noteikumiem, taču izveido deeskalācijas protokolu konfliktu gadījumam.

-1

Ķemmišgliemenes joprojām ir pakļautas pārāk lielai slodzei.

+1

Zvejnieki turpina strādāt un pelnīt naudu.

-2

Atšķirīgi noteikumi izraisa dusmas un strīdus, neraugoties uz deeskalācijas protokolu.

-

Būtiskas ietekmes nav.

3 Tu izveido kopīgu ķemmišgliemeņu plānu ar ierobežojumiem un apgabaliem, kas pēc kārtas tiek slēgti.

+1

Pateicoties ierobežojumiem, ķemmišgliemenes lēnām atgriežas.

+1

Nepieciešamas dažas izmaiņas, taču ilgtermiņā darbavietas un ķemmišgliemenes paliek drošībā.

+2

Zvejnieku kopienas sadarbojas un mazāk strīdas.

-

Būtiskas ietekmes nav.

Funded by
the European Union

PART OF THE

EU MISSIONS

RESTORE OUR OCEAN & WATERS